

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 23.2.2007
KOM(2007) 66 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

**dla władzy budżetowej w sprawie gwarancji pokrytych z budżetu ogólnego
stan na dzień 30 czerwca 2006 r.**

{SEC(2007) 241}

SPIS TREŚCI

Część pierwsza: Zdarzenia, które zaszły po sporządzeniu sprawozdania na dzień 31 grudnia 2005 r., poziom ryzyka oraz uruchomienie gwarancji budżetowych.....	3
1. Wstęp: rodzaje operacji.....	3
2. Zdarzenia, które zaszły po sporządzeniu sprawozdania na dzień 31 grudnia 2005 r. .	3
3. Poziom ryzyka.....	4
3.1. Niespłacony kapitał na dzień 30 czerwca 2006 r.	4
3.2. Maksymalne ryzyko roczne uwzględnione w budżecie Unii: płatności dokonane wg stanu na dzień 30 czerwca 2006 r. (patrz tabela A2 w załączniku)	5
3.3. Maksymalne teoretyczne ryzyko roczne uwzględnione w budżecie Unii: płatności dokonane i postanowione wg stanu na dzień 30 czerwca 2006 r. (patrz tabela A3 w załączniku)	5
4. Uruchomienie gwarancji budżetowych.....	5
4.1. Płatności ze środków gotówkowych	5
4.2. Uruchomienie Funduszu Gwarancyjnego	6
5. Analiza teoretycznego potencjału kredytowego i możliwości gwarancyjnych Wspólnoty w odniesieniu do państw trzecich.....	6
6. Stan Funduszu Gwarancyjnego na dzień 30 czerwca 2006 r.....	7
7. Względna stabilność.....	7
Część druga: Ocena potencjalnego ryzyka: Sytuacja gospodarcza i finansowa państw trzecich korzystających z najważniejszych operacji pożyczkowych.....	8
1. Wstęp	8
2. Państwa przystępujące	8
3. Kraje kandydujące.....	9
4. Potencjalne kraje kandydujące.....	9
5. Nowe Państwa Niepodległe	10
6. Inne kraje trzecie	11

Część pierwsza: Zdarzenia, które zaszły po sporządzeniu sprawozdania na dzień 31 grudnia 2005 r., poziom ryzyka oraz uruchomienie gwarancji budżetowych¹

1. WSTĘP: RODZAJE OPERACJI

Ryzyko uwzględnione w budżecie Unii wynika z różnych operacji pożyczkowych i gwarancyjnych, które można podzielić na dwie kategorie: pożyczki udzielane przez Wspólnoty Europejskie na cele makroekonomiczne, tzn. pożyczki na pomoc makrofinansową (MFA) dla państw trzecich, jak również pożyczki na cele mikroekonomiczne (pożyczki Euratom oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI)² w państwach trzecich). Bieżące ryzyko w odniesieniu do państw członkowskich wynika z pożyczek udzielonych przed przystąpieniem.

2. ZDARZENIA, KTÓRE ZASZŁY PO SPORZĄDZENIU SPRAWOZDANIA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2005 R.

Rada nie przyjęła żadnych nowych decyzji w sprawie pomocy makrofinansowej w formie pożyczek na rzecz państw trzecich. Na podstawie obowiązujących decyzji wypłacono pożyczkę w wysokości 10 mln EUR na rzecz Bośni i Hercegowiny, a następnie pożyczkę w wysokości 9 mln EUR na rzecz Albanii.

W pierwszej połowie 2006 r. nie wypłacono żadnych dotacji.

W odniesieniu do Euratom, na podstawie obowiązujących decyzji, które obecnie są już całkowicie wykorzystane, wypłacono pożyczkę w wysokości 17,5 mln EUR na rzecz Bułgarii (Kozłoduj) oraz pożyczkę w wysokości 33,5 mln EUR na rzecz Rumunii (Cernavodă).

Jeśli chodzi o bieżące upoważnienie EBI, w dniu 27 lutego 2006 r.³ Rada postanowiła zmienić decyzję 2000/24 włączając Malediwy do wykazu państw objętych tą decyzją w następstwie tsunami na Oceanie Indyjskim w grudniu 2004 r. Ponadto w dniu 22 czerwca 2006 r. Komisja przedłożyła wniosek⁴ dotyczący nowego upoważnienia EBI dotyczącego udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich, obejmującego lata 2007-2013.

Zgodnie z nowymi ramami finansowymi Parlament Europejski, Rada i Komisja przyjęły porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami⁵, które wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2007 r. W związku z tym kwota finansowania Funduszu Gwarancyjnego nie będzie w przyszłości wyraźnie ograniczona, jako że finansowanie Funduszu Gwarancyjnego będzie realizowane poprzez

¹ Dokument roboczy służb Komisji zawierający szereg szczegółowych tabel i wyjaśnień odnoszących się do niniejszego sprawozdania został zamieszczony w załączniku.

² Szczegółowe informacje dotyczące upoważnień EBI zamieszczono w tabeli A1 w załączniku.

³ Dz.U. L 62 z 3.3.2006, str. 26.

⁴ COM(2006) 324 wersja ostateczna, 22.6.2006.

⁵ Dz.U. C 139 z 14.6.2006, str. 1.

linię budżetową w ramach pozycji 4 (UE jako partner na arenie międzynarodowej), a nie jak dotychczas poprzez rezerwę celową. Jednak pomimo braku rezerwy utrzymane zostaną ważne elementy dyscypliny budżetowej: upoważnienie EBI dotyczące udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich będzie ograniczone w okresie 2007-2013 (decyzja Rady będzie stanowić ok. 90 % łącznej kwoty pożyczek), pożyczki na pomoc makrofinansową będą przedmiotem odrębnych decyzji Rady, a dla pożyczek w ramach Euratom obowiązuje pułap 4 mld EUR (który w dużej mierze został już wykorzystany).

3. POZIOM RYZYKA

Poniższa analiza ryzyka została opracowana zgodnie z ustalonymi instrumentami oceny niespłaconego kapitału, maksymalnego ryzyka rocznego i maksymalnego teoretycznego ryzyka rocznego ponoszonego przez budżet Wspólnoty (metodyka została wyjaśniona w dokumencie roboczym służb Komisji). Szczegółowe dane liczbowe zostały przedstawione odpowiednio w tabelach A1, A2 i A3 w załączniku.

3.1. Niespłacony kapitał na dzień 30 czerwca 2006 r.

Całkowity poziom ryzyka na dzień 30 czerwca 2006 r. osiągnął 16 089 mln EUR, w porównaniu do 16 521 mln EUR na dzień 31 grudnia 2005 r.

W poniższej tabeli wymienione zostały operacje, które od czasu ostatniego sprawozdania miały wpływ na kwotę niespłaconego kapitału.

Tabela 1: Niespłacony kapitał na dzień 30 czerwca 2006 r.*	w mln EUR (w zaokrągleniu)
Niespłacona kwota na dzień 31 grudnia 2005 r.	16 521
Spłacone pożyczki	
Euratom	0
Pomoc makrofinansowa	-31
EBI	-1 051
Udzielone pożyczki	
Euratom	51
Pomoc makrofinansowa	19
EBI	1 017
Różnice kursowe między euro a innymi walutami	-437
Niespłacona kwota na dzień 30 czerwca 2006 r.	16 089

* Wszystkie gwarantowane pożyczki (dla państw członkowskich i państw trzecich) z wyłączeniem niespłaconych należnych odsetek oraz zaległości płatniczych.

Niespłacony kapitał w odniesieniu do operacji w państwach członkowskich na dzień 30 czerwca 2006 r. wyniósł 2 801 mln EUR, w porównaniu do 2 966 mln EUR na dzień 31 grudnia 2005 r.

Niespłacony kapitał w odniesieniu do operacji w państwach trzecich na dzień 30 czerwca 2006 r. wyniósł 13 288 mln EUR, w porównaniu z 13 554 mln EUR na dzień 31 grudnia 2005 r.

3.2. Maksymalne ryzyko roczne⁶ uwzględnione w budżecie Unii: płatności dokonane wg stanu na dzień 30 czerwca 2006 r. (patrz tabela A2 w załączniku)

- W drugiej połowie 2006 r. maksymalne roczne ryzyko wynosi 1 258 mln EUR.
- Ryzyko w odniesieniu do państw członkowskich szacowane jest na 397 mln EUR.
- Ryzyko w odniesieniu do państw trzecich szacowane jest na 861 mln EUR.

3.3. Maksymalne teoretyczne ryzyko roczne⁷ uwzględnione w budżecie Unii: płatności dokonane i postanowione wg stanu na dzień 30 czerwca 2006 r. (patrz tabela A3 w załączniku)⁸

- W drugiej połowie 2006 r. maksymalne teoretyczne ryzyko wynosi 1 323 mln EUR i przyjmując pewne założenia szacuje się, że w roku 2014 osiągnie ono 2 664 mln EUR.
- Maksymalne teoretyczne ryzyko w odniesieniu do państw członkowskich w drugiej połowie 2006 r. wynosi 397 mln EUR. Szacuje się, że do roku 2014 ryzyko spadnie do 168 mln EUR.
- W drugiej połowie 2006 r. ryzyko w odniesieniu do państw trzecich wynosi 926 mln EUR. Szacuje się, że do roku 2014 ryzyko osiągnie 2 496 mln EUR.

4. URUCHOMIENIE GWARANCJI BUDŻETOWYCH

4.1. Płatności ze środków gotówkowych

Komisja dokonuje wypłat ze środków gotówkowych⁹ celem uniknięcia opóźnień oraz związanych z tym kosztów obsługi operacji pożyczkowych, jeśli dłużnik spóźnia się ze spłatą zobowiązań wobec Komisji.

⁶ Techniczny termin „maksymalne ryzyko roczne” wyjaśniono w pkt. 1 załącznika.

⁷ Techniczny termin „maksymalne teoretyczne ryzyko roczne” wyjaśniono w pkt. 1 załącznika.

⁸ Maksymalne ryzyko roczne uwzględnia kwoty pożyczek do wypłacenia w ramach bieżącej perspektywy finansowej, ponieważ nie podjęto jeszcze decyzji dotyczącej nowego upoważnienia EBI na lata 2007-2013.

⁹ Zgodnie z art. 12 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1150/2000 z dnia 22 maja 2000 r. ze zmianami, wykonującego decyzję 94/728/WE, Euratom w sprawie systemu środków własnych Wspólnot.

4.2. Uruchomienie Funduszu Gwarancyjnego

Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2728/94 z dnia 31 października 1994 r. ze zmianami ustanowiło Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych. W przypadku opóźnionej spłaty należności przez beneficjentów (państwa trzecie) w ramach pożyczek udzielonych lub gwarantowanych przez Wspólnotę, Fundusz Gwarancyjny zostaje uruchomiony w ciągu trzech miesięcy od terminu płatności.¹⁰

W pierwszej połowie 2006 r. nie korzystano z Funduszu Gwarancyjnego, ponieważ nie było przypadków niewywiązania się ze zobowiązań związanych z takimi pożyczkami.

5. ANALIZA TEORETYCZNEGO POTENCJAŁU KREDYTOWEGO I MOŻLIWOŚCI GWARANCYJNYCH WSPÓLNOTY W ODNIESIENIU DO PAŃSTW TRZECICH

W praktyce mechanizm Funduszu Gwarancyjnego ogranicza możliwości Wspólnoty w zakresie udzielania pożyczek i gwarancji na rzecz państw trzecich, ponieważ środki dostępne na zasilenie Funduszu ograniczone są kwotą wpisaną jako rezerwa na gwarancje pożyczek w obecnej perspektywie finansowej.¹¹

W tabeli A4 w załączniku zamieszczono szacunkowe dane dotyczące potencjału kredytowego Wspólnoty w odniesieniu do państw trzecich na 2006 r. zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem dotyczącym Funduszu Gwarancyjnego. Metoda obliczania oraz odesłania do tekstów prawnych zostały bardziej szczegółowo opisane w załączniku.

W tabeli 2 zamieszczono niespłacone kwoty w ramach operacji pożyczkowych i gwarancyjnych na rzecz państw trzecich (łącznie 13 421 mln EUR) na dzień 30 czerwca 2006 r.

Tabela 2: Niespłacone kwoty w ramach operacji gwarancyjnych i pożyczkowych na rzecz państw trzecich w mln EUR (w zaokrągleniu)

1. Niespłacony kapitał, WE (MFA), Euratom	1,504
2. Niespłacony kapitał, EBI	11,784
3. Niespłacone należne odsetki ¹	133
Niespłacona kwota ² na dzień 30 czerwca 2006 r.	13,421

¹ Niespłacone należne odsetki w rozumieniu rozporządzenia ustanawiającego Fundusz Gwarancyjny.

² Zaległości płatnicze i odsetki za zwłokę nie są uwzględnione w niespłaconej kwocie pokrywanej z

¹⁰ Bardziej szczegółowe informacje przedstawiono w sekcji 2.5. załącznika.

¹¹ Kwota roczna ustalona w perspektywie finansowej na lata 2000-2006 wynosi 200 mln EUR według cen z roku 1999; w 2006 r. kwota ta wyniosła 229 mln EUR.

Stosunek środków Funduszu do wymagalnych zobowiązań kapitałowych, w rozumieniu rozporządzenia ustanawiającego Fundusz, wynosił 9,85 %, a więc jest wyższy od wynoszącej 9 % wartości docelowej określonej w rozporządzeniu nr 1149/1999 zmieniającym rozporządzenie nr 2728/94 ustanawiające Fundusz. Zgodnie z przepisami na koniec każdego roku nadwyżka zostaje zwrócona do budżetu ogólnego Unii Europejskiej, w którym zostaje ujęta w specjalnej pozycji w zestawieniu dochodów.

6. STAN FUNDUSZU GWARANCYJNEGO NA DZIEŃ 30 CZERWCA 2006 R.

Na dzień 30 czerwca 2006 r. wartość Funduszu Gwarancyjnego wyniosła 1 321,33 mln EUR. W pierwszej połowie 2006 r. odnotowano następujące zmiany:

- na dzień 30 czerwca 2006 r. przychód netto z inwestycji środków Funduszu wyniósł 24,8 mln EUR.

W pierwszej połowie 2006 r. nie odzyskano żadnych zaległych płatności.

Na dzień 30 czerwca 2006 r. łączne zaległości, tj. odsetki karne, w przypadku Republiki Argentyny wynosiły 1 718 493,12 USD, z czego 1 448 433,44 USD (równowartość 1 139 332,53 EUR) wciąż pozostaje do odzyskania przez Fundusz. Saldo to jest należne EBI.

7. WZGLĘDNA STABILNOŚĆ

Stosunek kwoty Funduszu na dzień 30 czerwca 2006 r. (1 321,33 mln EUR) do maksymalnego teoretycznego ryzyka rocznego związanego z pożyczkami na rzecz państw trzecich w 2006 r. (926 mln EUR) szacuje się na 71% (patrz tabela A3 w załączniku)¹².

¹² Szacunkowe maksymalne teoretyczne ryzyko roczne na rok 2006 podane w tabeli A3 odnosi się wyłącznie do drugiej połowy 2006 r. W celu zapewnienia porównywalności, dla potrzeb tego porównania kwota została przeliczona dla okresu 12 miesięcy.

Część druga: Ocena potencjalnego ryzyka: Sytuacja gospodarcza i finansowa państw trzecich korzystających z najważniejszych operacji pożyczkowych

1. WSTĘP

Dane liczbowe zamieszczone w części pierwszej dostarczają informacji na temat ilościowego aspektu ryzyka ponoszonego przez budżet ogólny. Ocenie należy jednak również poddać jakościowy aspekt ryzyka, który zależy od rodzaju operacji i sytuacji pożyczkobiorcy. Tabele dotyczące oceny ryzyka dla poszczególnych krajów zostały opublikowane oddzielnie w dokumencie roboczym służb Komisji.¹³ Poniżej zamieszczono krótkie podsumowanie tej analizy.

2. PAŃSTWA PRZYSTĘPUJĄCE

W **Bułgarii** w pierwszej połowie 2006 r. tempo wzrostu realnego PKB zwiększyło się do 6,1 % (w porównaniu do 5,5 % w 2005 r.). Głównym motorem tego wzrostu były bardzo duże nakłady na środki trwałe brutto, które wzrosły o ponad 20 %, a także dalszy silny wzrost spożycia indywidualnego. Deficyt na rachunku obrotów bieżących wzrósł ponownie, osiągając 13,9 % PKB, głównie z powodu niższej nadwyżki w bilansie usług oraz niższego poziomu transferów bieżących z zagranicy. W pierwszej połowie 2006 r. wzrost eksportu towarów był wyższy niż wzrost importu, jednak nie zapobiegło to dalszemu niewielkiemu wzrostowi deficytu handlowego. Podobnie jak w 2005 r., deficyt na rachunku obrotów bieżących był pokryty niemal w całości przez napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich.

W **Rumunii** realny wzrost PKB ponownie nabrał tempa, osiągając 7,4 % w pierwszej połowie 2006 r., po spowolnieniu do 4,1 % w 2005 r., spowodowanym głównie przez negatywny wpływ powodzi, które dotknęły znacznych obszarów, oraz zmian strukturalnych oddziaływujących na działalność przemysłową. W pierwszej połowie 2006 r. wzrost gospodarczy był dość zrównoważony, przy czym stymulował go zarówno wzrost wydatków gospodarstw domowych o 11,8 %, jak i wzrost inwestycji wynoszący 11,9 %. Proces dezinflacji w 2006 r. przebiegał szybciej niż oczekiwano, a roczny wzrost wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) spadł do 5,5 % we wrześniu z 8,6 % na koniec 2005 r. W 2006 r. deficyt na rachunku obrotów bieżących w dalszym ciągu powiększał się, wzrastając z 8,7 % PKB w 2005 r. do ok. 9,6 % w lipcu 2006 r., czego główną przyczyną był znaczny napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich (pokrywający ponad 70 % deficytu), pożyczki sektora prywatnego oraz inwestycje portfelowe. Zadłużenie zagraniczne kraju wzrosło w pierwszej połowie 2006 r. o ok. 5 mld EUR, przede wszystkim wskutek szybkiego wzrostu krótkoterminowego prywatnego zadłużenia zagranicznego, a następnie nieco spadło osiągając poziom ok. 37 % PKB.

¹³ SEC(2007) 241

3. KRAJE KANDYDUJĄCE

Realny wzrost PKB **Turcji** wyniósł w pierwszej połowie 2006 r. 7 %, w porównaniu do 7,4 % w 2005 r. Oczekuje się, że w 2006 r. wzrost będzie mieścił się w przedziale 5-6 %. Deficyt na rachunku obrotów bieżących w 2005 r. osiągnął 6,2 % PKB, a w 2006 r. oczekuje się, że pozostanie na niezmiennym poziomie, głównie w wyniku poprawy konkurencyjności cenowej i kosztowej, jaka miała miejsce w następstwie deprecjacji liry tureckiej w maju i czerwcu 2006 r. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych brutto osiągnął poziom 3 % PKB w 2005 r. i w pierwszej połowie 2006 r., co wystarczyło na sfinansowanie ok. połowy deficytu na rachunku obrotów bieżących. Na koniec 2005 r. zadłużenie zagraniczne kraju wynosiło ok. 40 % PKB.

W **Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii** realne tempo wzrostu PKB spadło w pierwszej połowie 2006 r. do 2,6 %, w porównaniu do 3,8 % w tym samym okresie rok wcześniej. Głównymi czynnikami, które spowodowały spowolnienie, były spadek produkcji przemysłowej i słaba sytuacja w budownictwie. Najważniejsze wskaźniki pokazują jednak znaczne przyspieszenie wzrostu produkcji przemysłowej w trzecim kwartale 2006 r., dzięki czemu ogólny wzrost PKB w 2006 r. może wynieść blisko 4 %. Deficyt na rachunku obrotów bieżących w 2005 r. uległ znacznej poprawie: dzięki lepszym wynikom w handlu i większym przekazom pieniężnym dokonywanym przez pracujących za granicą spadł on z 7,7 % PKB w 2004 r. do 1,4 % PKB w 2005 r. Oczekuje się, że w 2006 r. deficyt powiększy się do 2-3 % PKB. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych brutto wyniósł w 2005 r. 1,7 % PKB, jednak w pierwszej połowie 2006 r. wzrósł gwałtownie do ok. 6 % PKB w wyniku znacznego wzrostu inwestycji związanych z prywatyzacją. Na koniec 2005 r. zadłużenie zagraniczne kraju wynosiło 47 % PKB.

4. POTENCJALNE KRAJE KANDYDUJĄCE

W 2005 r. realny roczny wzrost PKB **Albanii** wyniósł 5,5 %. Deficyt na rachunku obrotów bieżących (obejmujący przelewy publiczne) osiągnął w 2005 r. 6,9 % PKB. Deficyt handlowy w 2005 r. wynosił 24,1 % PKB, natomiast w ciągu pierwszych pięciu miesięcy 2006 r. wzrósł o kolejne 18 % w skali rocznej. Napływ brutto bezpośrednich inwestycji zagranicznych stanowił 3,1 % PKB w 2005 r., a zadłużenie zagraniczne kraju wzrosło do 17,6 % PKB na koniec 2005 r. Łączna wysokość długu publicznego w 2005 r. spadła do 55,3 % PKB.

W **Bośni i Hercegowinie** realny roczny wzrost PKB w 2005 r. wyniósł ok. 5,5 %. Oczekuje się, że w 2006 r. wzrost utrzyma się w okolicach 5 %. Deficyt na rachunku obrotów bieżących wzrósł w 2005 r. do 22,5 % PKB, co częściowo było odzwierciedleniem skutków wprowadzenia podatku VAT od importu. W pierwszej połowie 2006 r. deficyt spadł ponownie i oczekuje się, że na koniec roku wyniesie ok. 20 %. W 2005 r. napływ brutto bezpośrednich inwestycji zagranicznych osiągnął poziom 3,2 % PKB. Zadłużenie zagraniczne państwa wyniosło 30 % PKB na koniec 2005 r., natomiast prywatne zadłużenie zagraniczne szacowano na ok. 30 % PKB.

W 2005 r. realny roczny wzrost PKB **Serbii** wyniósł 6,3 %. W pierwszym kwartale 2006 r. tempo wzrostu utrzymało się na poziomie 6,3 %. Deficyt na rachunku obrotów bieżących w 2005 r. osiągnął 9,8 % PKB. W 2006 r. deficyt w dalszym ciągu się zwiększał. Napływ brutto bezpośrednich inwestycji zagranicznych stanowił 6,1 % PKB w 2005 r., a zadłużenie zagraniczne kraju wzrosło do 66 % PKB pod koniec lipca 2006 r. Dług publiczny

zmniejszył się po anulowaniu 600 milionów EUR długu wobec Klubu Paryskiego w związku z pomyślnie zakończonym w lutym 2006 r. programem MFW.

W 2005 r. realny roczny wzrost PKB **Czarnogóry** wyniósł 4,1 %. W pierwszej połowie 2006 r. tempo wzrostu zwiększyło się do poziomu 6,5 %. Deficyt na rachunku obrotów bieżących w 2005 r. osiągnął 12,2 % PKB. W 2006 r. deficyt w dalszym ciągu się zwiększał. Napływ brutto bezpośrednich inwestycji zagranicznych stanowił 22,8 % PKB w 2005 r., a zadłużenie zagraniczne kraju wyniosło 42,6 % PKB na koniec 2005 r. W lipcu 2006 r. Czarnogóra osiągnęła porozumienie z Serbią dotyczące podziału praw i zobowiązań finansowych w następstwie rozwiązania unii tych państw. Porozumienie potwierdziło wcześniejsze szacunki dotyczące poziomu zadłużenia.

5. NOWE PAŃSTWA NIEPODLEGŁE

Wydaje się, że w **Gruzji**, pomimo zewnętrznych wstrząsów, wzrost gospodarczy utrzymuje się na względnie dobrym poziomie, po tym jak w 2005 r. kraj wykazał bardzo korzystny wynik 9,3 %. Inflacja osiągnęła w połowie 2006 r. rekordowy poziom 14,5 %, wobec czego główne wyzwanie stojące przed polityką gospodarczą kraju polega obecnie na ponownym obniżeniu inflacji do wartości jednocyfrowych. Bilans handlowy uległ pogorszeniu i oczekuje się, że wyniesie 19 % PKB (w porównaniu do 14,6 % w 2005 r.). Rosnący napływ przekazów pieniężnych i przelewów publicznych zniwelował wpływ, jaki wywarło to na deficyt na rachunku obrotów bieżących, którego oczekiwana wartość wyniesie jednak w tym roku 10 % PKB, w porównaniu do 5,4 % w 2005 r. Dzięki dobrym wynikom gospodarczym zagraniczny dług publiczny Gruzji został w szybkim tempie zmniejszony do 23 % PKB z 27 % PKB w 2005 r.

Gospodarka **Ukrainy** najwyraźniej szybko dostosowała się do wzrostu cen importu ropy i gazu, a w pierwszej połowie 2006 r. zaobserwowano ponowne przyspieszenie tempa wzrostu (5,5 % w stosunku do pierwszej połowy poprzedniego roku wobec 2,6 % osiągniętych w ciągu całego 2005 r.). Wynik na rachunku obrotów bieżących był ujemny, co wiązało się między innymi z rozwojem sytuacji na rynku stali, będącej głównym towarem eksportowym Ukrainy. Zagraniczny dług publiczny Ukrainy spadł do poziomu 12,5 % PKB (w porównaniu do 15,3 % PKB w 2005 r.), natomiast z powodu lepszego dostępu sektora prywatnego do zagranicznych rynków kapitałowych łączne zadłużenie zewnętrzne utrzymało się na poziomie ok. 45 % PKB. Wzrost cen producentów nie zdążył jeszcze wpłynąć na indeks cen konsumentów, których tempo wzrostu spadło ponownie do wartości jednocyfrowych w połowie 2006 r. W sierpniu agencja Standard & Poor's potwierdziła jednak długoterminowy rating kredytowy Ukrainy jako państwa na poziomie BB-, czego głównym uzasadnieniem był niski poziom zadłużenia.

Oczekuje się, że tempo wzrostu PKB **Mołdowy**, które w 2005 r. przekroczyło 7 %, spadnie w 2006 r. do 3 %. Jest to wynikiem silnych wstrząsów zewnętrznych, jakich doświadczyła gospodarka tego kraju, czyli podwojenia ceny gazu ziemnego importowanego z Rosji oraz blokady eksportu mołdawskiego wina. Oczekuje się, że w 2006 r. deficyt handlowy wyniesie 50 %, a deficyt na rachunku obrotów bieżących 10 % PKB. W tym roku spodziewany jest także ponowny wzrost inflacji do poziomu powyżej 12 %. Pogorszenie warunków zewnętrznych, w jakich funkcjonuje gospodarka Mołdowy, nastąpiło w momencie, kiedy krajowi temu udało się w końcu zrestrukturyzować swój dług wobec Klubu Paryskiego i rozpocząć stopniowe ograniczanie zadłużenia zagranicznego.

W okresie 2005-2006 **Tadżykistan** w dalszym ciągu notował silny wzrost gospodarczy, którego tempo wynosiło od 7 do 8 %. W budżecie przez trzy kolejne lata (2003-2005) notowano nadwyżki, jednak w 2006 r. spodziewany jest niewielki deficyt. Dzięki zawarciu z Rosją, największym wierzycielem Tadżykistanu, dwustronnej umowy dotyczącej długów, zadłużenie zagraniczne spadło w 2005 r. poniżej poziomu 40 % PKB. Coraz wyższy deficyt handlowy (7 % PKB w 2004 r., 12 % w 2005 r. i oczekiwany poziom powyżej 16 % w 2006 r.) jest częściowo rekompensowany przez szybki wzrost poziomu przekazów zagranicznych. W związku z tym oczekuje się, że w 2006 r. deficyt na rachunku obrotów bieżących wzrośnie nieznacznie do 4,5 % PKB z 3,6 % w 2005 r. Poziom pokrycia importu z oficjalnych rezerw brutto pozostał stosunkowo niski – pokrywały one nieco mniej niż dwa miesiące importu. Na początku 2006 r. z powodzeniem zakończono realizację programu zwalczania ubóstwa i wspierania wzrostu (PRGF) Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Władze rozpoczęły przygotowania do wdrożenia kolejnego porozumienia po PRGF.

6. INNE KRAJE TRZECIE

W **Algierii** w 2005 r. nastąpił znaczący polityczny przełom po tym, jak prezydent Buteflika podjął działania w celu zakończenia „narodowej tragedii” lat 90-tych podkreślając potrzebę rozwoju gospodarczego. Dzięki rekordowym cenom ropy naftowej gospodarka Algierii cieszyła się nienotowanym wcześniej poziomem stabilności i dobrobytu, który stworzył doskonałą okazję do przeprowadzenia reform. Rządowy program, w ramach którego na rozwój infrastruktury, budownictwa mieszkaniowego, szkolnictwa i szkoleń zawodowych przeznaczono 60 mld USD, powinien przyczynić się do stworzenia trwałych podstaw dla rozwoju gospodarczego w perspektywie długookresowej. Jednak pomimo przeprowadzenia liberalizacji sektora bankowego w latach 90-tych rynek finansowy Algierii jest nadal bardzo słabo rozwinięty. Ponadto giełda papierów wartościowych w Algierze wciąż jest raczkującym rynkiem – notowane na niej są papiery zaledwie trzech firm, a kapitalizacja rynku wynosi 1,4 mld USD. Algieria ma wkrótce przystąpić do Światowej Organizacji Handlu (WTO), a zawarty przez nią układ stowarzyszeniowy z UE już wszedł w życie, co oznacza, że kraj ten wyraźnie opowiada się za przyjęciem zasad wolnego rynku i wolnego handlu. Głównym wyzwaniem, przed jakim obecnie stoi Algieria, jest wzmocnienie i przyspieszenie rozpoczętego w ostatnich latach procesu reform.

W 2006 r. gospodarka **Jordanii** nadal rozwijała się w szybkim tempie – w pierwszym kwartale roku realny wzrost PKB wyniósł 6,7 %. Poziom bezrobocia jest wciąż wysoki, w 2005 r. osiągnął on 15,7 %. W 2006 r. oczekuje się wzrostu inflacji do 6,3 % w porównaniu do 3,8 % w 2005 r. W latach 2005 i 2006 władze zintensyfikowały tempo dostosowań fiskalnych w celu obniżenia deficytu budżetowego (nieuwzględniającego dotacji) do 6,6 % z poziomu 10,1 % w 2005 r. Zewnętrzny deficyt na rachunku obrotów bieżących (z uwzględnieniem dotacji) w 2006 r. ma wzrosnąć z 18,2 % w roku poprzednim do 20,7 % (dla porównania, w 2003 r. zanotowano nadwyżkę w wysokości 11,6 %). Mimo że eksport towarów nadal wzrastał w szybkim tempie, deficyt handlowy zwiększył się w 2005 r. do 38,8 % PKB (29,6 % PKB w 2004 r.) z powodu wzrostu importu związanego z rosnącym popytem krajowym, wzrostu cen ropy oraz wysokiego udziału importowanych surowców i półproduktów w eksporcie. Deficyt na rachunku obrotów bieżących był w dalszym ciągu finansowany z napływu kapitału, w tym zagranicznych inwestycji bezpośrednich, przekazów i inwestycji portfelowych, pochodzących w głównej mierze z regionu. Po wieloletnim okresie deprecjacji obecnie oczekiwane jest wzmocnienie realnego efektywnego kursu wymiany.

Wzrost gospodarczy w **Brazylii** w 2006 r. powinien wynieść 3,5 %, natomiast inflacja spadła do najniższego poziomu od czasu przyjęcia programu zwalczania inflacji. Dzięki szybkiemu wzrostowi eksportu oraz rosnącym cenom surowców kraj osiągnął znaczną nadwyżkę na rachunku obrotów bieżących (jej przewidywany poziom w 2006 r. to 1,1 % PKB). Stosunek zadłużenia zagranicznego do PKB zmniejszył się i oczekuje się, że będzie spadać dalej, osiągając pod koniec 2006 r. poziom 21,1 %. Procentują podjęte wysiłki na rzecz ograniczenia zagranicznego długu publicznego: od lutego 2006 r. dwie czołowe agencje ratingowe podniosły ocenę kredytową Brazylii jako państwa, a stopy procentowe są na rekordowo niskim poziomie. Pomimo poczynionych niedawno postępów w zakresie zarządzania długiem publicznym Brazylii jest nadal bardzo podatna na wpływ czynników zewnętrznych. Dług publiczny wciąż wynosi ponad 50 % i jest silnie narażony na wahania stóp procentowych przy względnie krótkim średnim terminie zapadalności.

Oczekuje się, że tempo wzrostu gospodarczego **Argentyny** w 2005 r. wyniesie 9,2 %. Spodziewany poziom inflacji na koniec 2007 r. wyniesie 12 %. Dobra kondycja gospodarki umożliwiła znaczną poprawę stanu finansów publicznych – oczekuje się, że w 2005 r. pierwotna nadwyżka wyniesie ok. 4,5 %. Następuje powolna poprawa w sektorze bankowym, chociaż jego kondycja jest nadal słaba. Wciąż istnieje duża niepewność co do ram prawnych i polityki rządu w dziedzinie przedsiębiorstw użyteczności publicznej, co w dalszym ciągu niekorzystnie wpływa na zaufanie inwestorów zagranicznych. Dodatkowo wydaje się, że fakt, iż w grudniu 2005 r. kraj ten w całości spłacił swój dług wobec Międzynarodowego Funduszu Walutowego i nie musi już zwracać się do MFW o pomoc, nie sprzyja postępom w dziedzinie reform strukturalnych zmierzających do usunięcia długoterminowych zagrożeń. Argentyna nadal ma zaległości płatnicze wobec EBI, ponieważ nie zapłaciła karnych odsetek (1,7 mln USD) od zaległych należności państwa narosłych w następstwie kryzysu finansowego w tym państwie.